

Av innholdet:

Lederen har ordet	side 4
Paulus	side 5
Uro rundt den tridentinske messen	side 9
Referat fra Vårseminar 08	side 11
Humanae Vitae i 40 år	side 14
Katolske seksualitet i Storbritannia	side 14
Brød for verden	side 15
Fra redaktøren	side 19

Nyhetsbrev nr. 2/2008

La flere få høre hva du mener

Innlegg til Nyhetsbrevet sendes til red@ogsavierkirken.no. Vi ønsker dialog og ytringer!

Redaktør: Anne Helene Utgaard

www.ogsavierkirken.no

Høstens seminar

Akademiet Også vi er Kirken
inviterer til nytt seminar
lørdag den 15. november kl.1230
i Menighetssenteret, Gamle Aker
Menighet, Akersbakken 30, Oslo

Denne gang er det **kristen tenkning om natur og miljø** som står på dagsorden.
Vi håper mange kommer for å høre på og for å delta i samtalen om disse spørsmålene.

Program

Kl 1230 Åpning
Kl 1245: Dr.med.vet. Bergljot Børresen:
Skaperverket og dyrene i Bibelen
Kl 1400: Spes. i klinisk psykologi Grete
Humelvoll: *Kirkens forhold til våre
medskapninger dyrene*
Kl 1515: Varm suppe og kaffe
Kl 1615: Asla Maria Bø: *Kristendommens
natursyn i lys av miljøkrise*
Kl 1800: Messe i St. Olav

Innkalling til årsmøte

i *Også vi er Kirken -Norge*
lørdag den 15. november kl.1000
i Menighetssenteret, Gamle Aker
Menighet, Akersbakken 30, Oslo

Dagsorden

Åpning
Sak 1: Styrets årsrapport
Sak 2: Regnskap
Sak 3: Forslag til endring av OVEKs vedtekter,
vedlegg 1
Sak 4: Forslag til videreutvikling av OVEKs
programdokument, vedlegg 2
Sak 5: Forslag om å ta i bruk de nye
vedtektene, om de blir vedtatt, allerede i år.
Sak 6: Fastsettelse av medlemskontingent for
2009
Sak 8: Valg

Forslag til andre saker som ønskes behandlet,
må være styret i hende innen 15. oktober.
Forslag til kandidater til styret, sendes
Valgkomiteen ved Trine Haaland
trinehaaland@yahoo.no innen 15. oktober.

Normalt skal halve styret og ett varamedlem
skiftes ut hvert år. Vi er imidlertid kommet i
utakt, så i år skal det velges leder, fire
styremedlemmer og ett varamedlem.
De som står på valg er Gudveig Havstad,
Aasmund Vik, Stein-Morten Omre, Torstein
Sem, Brit Rekdal og Haile Freweini
De som sitter til 2009 er Anne Helene Utgaard
og Kirsti Mette Bergstrøm.

Vedlegg 1

Forslag til revisjon av OVEKs vedtekter, Årsmøtet 2008:

Vedtekter for Også vi er Kirken – Norge

Vedtatt på stiftelsesmøte 10. oktober 2002, med endringer av 8. november 2003 og 19. november 2005

Også vi er Kirken – Norge er en bevegelse av legfolk, ordensfolk og geistlige som vil arbeide for reformer og holdningsendringer i Den katolske kirke i Norge på Evangeliets grunn og i det 2. Vatikankonsils ånd. *Også vi er Kirken – Norge* er tilsluttet nettverket IMWAC, The International Movement *We Are Church*. Vi er likevel en selvstendig organisasjon som kun står ansvarlig for vårt eget program og overfor våre egne medlemmer.

Programdokument for *Også vi er Kirken – Norge* presiserer og utdyper hvilke reformer og holdningsendringer vi vil arbeide for.

Medlemskap i *Også vi er Kirken – Norge* er åpent for alle medlemmer av Den katolske kirke. Bevegelsen omfatter alle de tre bispedømmene i Norge. Alle medlemmer av *Også vi er Kirken – Norge* stiller seg i prinsippet bak programdokumentet, men er ikke nødvendigvis enig i alle enkeltpunkter.

Også vi er Kirken – Norge tilstreber et best mulig samarbeid med våre biskoper, alle prester og menighetsråd, også de som reserverer seg mot deler av vårt programdokument.

Også vi er Kirken – Norge avholder årsmøte innen 31.mai hvert år. Innkalling til årsmøtet sendes ut senest én måned i forveien. Årsmøtet godkjenner regnskap

og årsrapport, og velger et styre på seks personer inklusive leder som velges ved særskilt valg, og to varamedlemmer. Styremedlemmer og varamedlemmer velges for to år av gangen, slik at halvparten av styret

og ett varamedlem velges hvert år. Styret konstituerer seg med nestleder, sekretær, kasserer, internasjonal kontakt og studieleder.

Forslag om kandidater til styret må sendes valgkomiteen senest fire uker før møtet. Årsmøtet velger også revisor. Alle medlemmer har stemmerett.

Medlemsavgiften fastsettes av Årsmøtet. Styret oppnevner styre for *Akademiet Også vi er kirken*.

Endring av statuttene krever minst to tredjedels flertall på årsmøtet. Forslag til endring av vedtektene må være styret i hende senest 4 uker før årsmøtet.

Vedlegg 2

Forslag til nytt Programdokument, Årsmøtet 2008

Programdokument for Også vi er Kirken - Norge

Også vi er Kirken – Norge er en katolsk reformbevegelse for lekfolk, ordensfolk og geistlige.

I tro og takk til Gud, og i glede over Jesus Kristus og hans evangelium, vil vi arbeide for at Kirken til en hver tid tar opp til vurdering om den ved sitt liv og sine former er i stand til å formidle Guds kjærlighet og Kristi budskap på en måte som trekker mennesker til tro og fellesskap.

På lignende måte som Skriften er Guds Ord, er Kirken Kristi legeme. Og slik Skriften inneholder menneskelige trekk som ikke er en del av Evangeliet, inneholder Kirken ordninger som er menneskelige og tidsbestemte. Vi ønsker, i tråd med Det annet Vatikankonsil, å bidra til stadig å hente fram det autentiske i Kirkens tro slik at de ordninger som er menneskeskapt, får mindre betydning og kan endres i takt med endringer i samfunnsliv og kultur. Bare når Kirken er samtidig med sin nåtid, kan den få mennesker i tale og nå fram med Evangeliet. Noen saker som vi mener er aktuelle å arbeide med nå, er tatt med i dette programdokumentet. Alle medlemmer av

Også vi er Kirken - Norge stiller seg i prinsippet bak dette dokumentet, men er ikke nødvendigvis enig i alle enkeltpunkter.

Om Kirken i verden mener vi at:

Tankene og reformviljen fra Det annet Vatikankonsil har fått for dårlige kår i Kirken og må styrkes.

Kirkens ledelse må i ord og handling vise større respekt for menneskerettighetene og ikke diskriminere troende ut fra sivilstand, kjønn eller seksuell legning. Det annet Vatikankonsils lære om at den troendes opplyste samvittighet er den øverste appellinstans i etiske spørsmål, må forkynnes klarere og respekteres bedre i praksis.

Legfolk - også ordenssøstre og andre kvinner - bør med i kirkens sentrale ledelse. Konsilets understreking av det allmenne prestedømme må komme tydeligere frem i forkynnelsen. Subsidiaritetsprinsippet - hvor avgjørelser tas på lavest mulig nivå - må gjennomføres i større grad i vår kirke. Kirken bør styrke den kollegiale tenkningen som kom til uttrykk på Det annet Vatikankonsil.

Sølibatkravet for sekularprester (menighetsprester) bør erstattes med frivillighet. Spørsmålet om gjeninnsettelse av uttrådte, gifte prester i embetet må diskuteres.

Kirken trenger kvinner på alle nivåer og i alle funksjoner. Den må derfor få en mer inkluderende holdning til kvinner. Spørsmålet om kvinnelige prester bør diskuteres i sin fulle bredde. Kvinner bør snarest mulig få adgang til diakonembetet.

Mennesker som er gift igjen etter en skilsmisse, og som søker alterets sakrament, må få ta del i kommunionen.

Kirken bør ta et oppgjør med sitt syn på seksualitet og bidra til å vise at seksualiteten er en Guds gave til menneskene. Den er både et ledd i prokreasjonen og en kilde til glede, kjærlighet og troskap mellom mennesker som har valgt å leve sammen.

Kirken må i større grad ta ansvar for den sosiale og økonomiske nød i verden. Den må gå aktivt ut med støtte og hjelp til alle som lider, enten det er på grunn av fattigdom, diskriminering eller andre uverdige forhold. Den må kjempe aktivt mot undertrykkende og

urettferdige strukturer i samfunnet. Bare slik kan den formidle et bilde av den Gud som møter alle mennesker med barmhjertighet og medfølelse.

Om Kirken i Norge mener vi at:

Alle prester som skal virke i Den katolske kirke i Norge, må ha solide kunnskaper om norske samfunnsforhold og beherske språket godt før de får ansvar i en menighet.

Våre biskoper må få vår fulle støtte i sine økumeniske bestrebelser.

Ved viktige kirkesaker må de troende konsulteres i forkant, slik at biskopen(e) vet hva kirkefolket står for. Pastoralrådene må få en mer fremtredende plass.

Kirken må få en mer åpen og fri debattkultur der meningsmotstandere respekterer hverandres standpunkter og ulike syn tolereres. Dette må avspeiles også i katolske organer, fra den sentrale informasjons-tjenesten til det enkelte menighetsblad.

Kirken må ta dagens unge mer på alvor. Den må tale med de unge - ikke bare til dem. Kirken må lytte og lære, ikke bare undervise og tilrettevise. Foreldrene og erfarne pedagoger må få sterkere innflytelse over opplegget for katekesen.

Det må legges til rette for at også legfolket kan få kommunion i begge skikkelser i alle menigheter.

Det må være et krav at alle menigheter har et menighetsråd. Statuttene for menighetsråd må inneholde klare regler for rådenes kompetanse- og myndighetsområde og formuleres slik at den klare appell til lekfolkets apostolat løftes fram. Utvelgelse av kandidater ved valg til menighetsråd må skje gjennom en åpen og demokratisk prosess.

Om oss selv mener vi at:

Vi skal *bevare troen vi har mottatt* og ta vårt kall til det allmenne prestedømmet på alvor og daglig la oss forme i Kristi bilde gjennom regelmessig bruk av bibel, bønn og brødsbrytelse, for at glansen fra ham kan stråle fram gjennom oss.

Vi skal *bevare håpet vi har mottatt*, for både fortid, nåtid og framtid tilhører Gud. Vi skal ikke fortvile over verden og ikke møte mennesker som tenker annerledes enn oss

selv, med fordømmelse eller forakt. Vi skal møte verden i tro og håp om Guds kjærlighet og allmakt.

Vi skal *bevare kjærligheten vi har mottatt* slik at vi gjerne tjener andre. Vi skal møte alle mennesker med Jesu sinnelag, hans barmhjertighet og medfølelse. Vi skal ta ansvar for menneskers nød, i det nære og i det fjerne. Og vi skal ta ansvar for Guds skaperverk.

Vi vil ta imot utfordringen fra Paulus: *Gled dere alltid i Herren! Igjen vil jeg si: Gled dere! La alle mennesker få merke at dere er vennlige. Herren er nær! Vær ikke bekymret for noe!*

Kirkens kall er å gjøre Guds verden til et bedre sted for alle mennesker. Det betyr å forkynne Kristi evangelium på en måte som mennesker kan forstå og trekkes mot, og å bekjempe all synd som kommer til uttrykk i undertrykkende mekanismer. I alt har vi et særlig ansvar for de fattige og sårbare i samfunnet. Guds Rike tilhører dem.

Til slutt, søsken: Alt som er sant og edelt, rett og rent, alt som er verd å elske og akte, all god gjerning og alt som fortjener ros, legg vinn på det! (Fil 4, 4-8)

Lederen har ordet

Kjære medlemmer og dere andre som leser vårt Nyhetsbrev

Litt før forrige årsmøte oppdaget vi at våre vedtekter innbefattet detaljer som for eksempel gjorde det vanskelig å endre årsavgiften for medlemskap. Vi bestemte oss da for å foreslå noen nye formuleringer som gir styret og Årsmøtet noe større fleksibilitet. Samtidig ønsket vi å tilpasse oss et vanlig regnskapsår og ha årsmøtene på våren.

Vi har til nå valgt folk til ulike funksjoner i styret på årsmøtet. Det betyr at oppgaver ikke kan fordeles og refunderes underveis i en styreperiode. Dette er litt problematisk. Vi tror det gir større fleksibilitet og bedre muligheter for å ivareta de ulike oppgaver om styret får konstituere seg selv slik vi foreslår i vedlagte utkast til nye vedtekter.

Vi i styret har blitt mer og mer bevisst på at vårt engasjement i *Også vi er kirken* først og fremst er uttrykk for at vi er svært glad i Kirken vår slik den er, og for hvor viktig inspirasjon Jesus er i livet vårt.

Vi ønsker at Kirken skal fortsette å fremstå som like tiltrekkende for religiøst søkende som den var for flertallet i styret, som valgte å bli katolikker i den perioden Kirken her i Norge i svært stor grad var preget av forventning om videre utvikling på grunnlag av den åpenhet som fulgte samtalene i Annet Vatikankonsil. Andre i foreningen og i styret var katolikker før konsilet, men opplevde et nytt håp ved denne åpenheten.

Programdokumentet vårt slik det står i dag er på en måte litt mer et "kirkepolitisk dokument" enn et tydelig uttrykk for denne vår kjærlighet til Kirken. Og det avspeiler ikke fullt ut det at vi er en bevegelse her i landet som i stor grad er preget av samme slag ånd som for eksempel Jesus små søstre. Vi ønsker dialog, samtale, og forventer Den Hellige Ånds virke i oss og i andre som har andre forestillinger om hvor Kirken bør bevege seg hen. Vi er med andre ord ikke så glad i diskusjon hvor konkurransen mellom meninger blir det vesentlige. Vi foretrekker at ulike tanker og opplevelser får plass slik at

Kirken kan komme til nye erkjennelser der hvor tradisjonene har fått så stor betydning at de står i veien for troen. Vi tenker oss at noe i tradisjonene ville Jesus talt i mot som lite egnet til å hjelpe menneskene til frihet og ansvar om Han hadde levd blant oss i dag. Da Han levde, reformerte Han jødedommen ved å tone ned elementer som hadde fått for stor betydning blant de frommeste blant jødene, elementer som stod i veien for at de små og utstøtte kunne finne sin sanne menneskelige verdighet blant de troende. Han reformerte uten å fjerne en tøddel av det Gud ønsket for oss mennesker, og slik oppstod Kirken. Vi mener at på noen områder trengs det reform også i dag, og vi ønsker å delta i reformprosessen i vår kjære Kirke.

Dere ser våre forslag til vedtekter og nytt programdokument et annet sted i dette bladet. Les, kjenn etter om dette sier dere noe annet og bedre enn det forrige programdokumentet. Og så håper jeg at flest mulig av våre medlemmer kommer på årsmøtet og deler med oss det dere tenker og opplever i forhold til våre forslag. Nye medlemskap som gir rett til å delta i denne samtalen, kan tegnes senest på vei inn til årsmøtet.

Med vennlig hilsen

Gudveig Havstad
leder, *Også vi er Kirken – Norge*

Sølibatet igjen...

Paven er under et stadig økende press når det gjelder å gi slipp på tvangssølibatet for prester. For en tid tilbake skrev ett hundre prester i Madrid under et opprop om å gjøre sølibatet til en frivillig ordning. Også den nye lederen for den tyske bispekonferansen og kardinal Martini, tidligere erkebiskop i Milano, har uttrykt tvil om verdien av å opprettholde dette kravet. Det største og tyngste argumentet for opphevelse av sølibatet er den store prestemangelen og Kirkens manglende evne til å rekruttere unge menn til prestatjeneste. Det finnes et høyt antall prester som ble tvunget til å forlate sitt arbeid da de valgte å gifte seg. Flere tusen av dem skal være interessert i å tre inn i tjeneste igjen.

Det finnes ikke noe prinsipielt teologisk argument mot gifte prester. Ordningen ble mer og mer vanlig fra 1000-tallet, men ble ikke formalisert før konsilet i Trent på 1500-tallet. Kravet har vært for tøft for mange. Utallige prester har for eksempel hatt sin husholderske som konkubine og har hatt barn og barnebarn. Mange har levd et dobbeltliv. Andre har forlatt prestekallet for å gifte seg. Mange har sett verdien av å leve i sølibat, men vi vil aldri få vite hvor mye savn og lidelse som har vært påført prester de siste 1000 år ved at de ikke fikk ha et normalt familieliv. Kravet om sølibat er ikke et dogme eller et trosspørsmål, men et spørsmål om ordninger i Kirken, og som sådant kan det oppheves.

Vår paraplyorganisasjon, den internasjonale *We Are Church*, har i brev til pave Benedikt den 9. mai i år, bedt om at kirkelovens bestemmelse om pliktsølibat må oppheves og at den erstattes med en åpning for frivillig sølibat. Slik kan en prosess med fornyelse av presteembetet komme i gang, sies det i brevet.

ahu

Paulus

– grensesprengerer

Av Anne Helene Utgaard

Som katolske kristne feirer vi helgenfesten for Peter og Paulus den 29. juni hvert år. De fleste av oss føler oss nok mer fortrolige med Peter enn med Paulus, men i år kan dette komme til å endre seg. Paven har nemlig erklært at dette året skal være et Paulusår, og vi kommer til å få lese og høre mye om denne mannen som ble den trettende apostelen. Det kan vise seg å bli både overraskende og berikende.

Paulus er Kirkens første teolog. Selv om han aldri hadde møtt Jesus mens han levde, hadde han en sterk opplevelse av den oppstandne Kristus som åpenbarte seg for ham på veien utenfor Damaskus. Fra å ha vært en av de fariseerne som aller sterkest forfulgte de kristne, ble han forvandlet til et brennende Kristusvitne og en ivrig misjonær.

Paulus var flerkulturell. Han var en velutdannet *jøde*, sannsynligvis utdannet fariseer av Gamaliel, og han snakket arameisk

som er det språket Jesus brukte. Men han ble født i Tarsus i Lille-Asia og vokste opp i en hellenistisk kultur hvor han ble vel kjent med *gresk* språk og filosofi. Paulus var også vel kjent med romersk rettstenkning fordi han var *romersk* borger, noe som gjorde det mulig for ham å ferdes fritt i Romerriket med det kristne budskapet.

Paulus og Peter var to giganter i urkirken. Begge var formidable Kristusvitner, men de var ulike og slett ikke enige om alt. På et vis representerte de den spenningen som alltid har eksistert i Kirken mellom tradisjon og nytenkning, kontinuitet og brudd. Peter var den som sto for kontinuitet med jødedommen og holdt på tradisjonene. Han ble særlig knyttet til de jødekristne menighetene som Matteus etter hvert skrev sitt evangelium for. Paulus var den som flyttet blikket utover og ble misjonær ikke bare blant jøder i diaspora, men også blant hedningene. Han forkynte evangeliet inn i ulike kulturelle sammenhenger og ble dermed tvunget til stadig å tenke nytt. Han sluttet aldri å være jøde, men han ble den som på mange måter brøt opp fra den tradisjonelle tenkemåten. Og han utviklet en sterk evne til å lytte og forstå de kulturene han møtte. Dermed sprengte han grenser og nytolket Jesushendelsene stadig på nytt. Ikke uventet la Martin Luther og de andre reformatorene stor vekt på Paulus, gjerne i så stor grad at katolikker litt lattermildt har sagt at Paulus nok egentlig var protestant!

Men nå er vi katolske kristne inne i et år der vi på en spesiell måte skal minnes den universelle kirkens første og kanskje største teolog, den hellige Paulus. Det kan bli spennende å finne ut av om han fremdeles har noe viktig å meddele oss etter ca 2000 år. Han antas å være født mellom år 7 og 10. Han må ha hatt meget god kjennskap til Jesu liv, og alt han skriver er en teologisk tolkning av Jesusfortellingene inn i konkrete og ulike situasjoner. Det er fra Paulus vi har beretningen om innstiftelsen av eukaristien.

Noen av de brevene han skrev til menigheter i Romerriket, er de eldste kristne skriftene som er blitt bevart, og de er betydelig eldre

Ikon, Peter og Paulus

El Greco: Paulus

enn evangeliene selv. Paulus' brev er virkelige brev, skrevet til virkelige mennesker i konkrete situasjoner. Men brevformen viste seg populær, og det ble etter hvert både korte og lange brev til menigheter og enkeltmennesker. Brevene var ment for opplesning i menighetene og det er et under at så mange av dem er blitt bevart for ettertiden. I Det nye testamentet finnes det tretten brev som attribueres til Paulus. Av disse regnes seks som autentiske Paulusbrev mens de øvrige antas å være skrevet av mennesker i miljøet rundt ham. Det kan være autentiske Paulussitater i disse brevene. De seks brevene som regnes som autentiske, er 1. Tessalonikerbrev, Galaterbrevet, 1. og 2. Korinterbrev, Filipperbrevet og Romerbrevet. Disse antas å være skrevet på 50-tallet. Paulus må ha vært et sammensatt menneske. Det går fram av det han skriver om seg selv. I Apostlenes gjerninger beskriver Lukas ham som den store helten som skapte ro og harmoni. Men Lukas skriver med kanskje 30 års distanse. Begivenhetene han skildrer, har nok vært mer dramatiske enn han gir uttrykk for. Det kan vi slutte oss til ut fra brevene til Paulus. Et eksempel er kirkemøtet i Jerusalem, som av og til blir omtalt som det første økumeniske konsil. Der braket Peter og Paulus sammen i en heftig konflikt. Spørsmålet var

om de hedningekristne behøvde å omskjæres etter jødisk skikk slik Peter ville, eller om det var unødvendig slik Paulus hevdet. Lukas viser hvordan det hele endte i fred og fordragelighet, men ut fra for eksempel Galaterbrevet, forstår vi at her har det gått voldsomt for seg omkring viktige teologiske spørsmål. Hadde ikke Paulus stått opp mot Peter i Jerusalem, kunne kristendommen lett ha blitt en jødisk sekt. Men konflikten ble løst gjennom dialog.

Og dialog ble et varemerke for Paulus. Når han møtte mennesker som ikke kjente den kristne tro, lyttet han til dem og samtalte uten å slå dem i hodet med noe hardt. Og han startet der de befant seg. Et eksempel er episoden på Areopagos i Athen. Her fant han et alter med påskriften: Til en ukjent gud. Dette ble utgangspunkt for en samtale med atenerne om nettopp denne ukjente guden som Paulus kunne forklare dem hadde åpenbart seg i Kristus. Hele hendelsen er et glitrende eksempel på hvordan det å lytte til og prøve å forstå andre, kan skape kontakt og rom for det kristne budskapet.

Giotto: Halshuggingen av Paulus

Ikon av Andrej Rubljov: Paulus

Et sentralt spørsmål hos Paulus gjaldt den kristne frihet. Dette blir teologisk belyst spesielt i Brevet til galaterne som er et av de autentiske Paulusbrevene. Kanskje vi i OVEK skulle se nærmere på akkurat dette brevet nå i Paulusåret. Vi kunne spørre: Hva er det som kjennetegner den kristne frihet? Og hvordan er forholdet mellom denne friheten som vi har og kristen lydighet? Er det noen som vil være med i en studiegruppe rundt dette brevet, tro? Ta kontakt så skal vi se hva vi kan få til. En kort og enkel innføring om Paulus finnes på www.thinkingfaith.org/. Artikkelen heter *Who was Saint Paul?* Den er skrevet av fr. Peter Edmonds SJ. Han underviser i bibelske studier på Jesuittcolleget Campion Hall i Oxford. På dette nettstedet vil det komme en kort artikkel om Paulus hver måned framover. GODT PAULUSÅR!

Kontaktadresse for studiegruppe:
red@ogsavierkirken.no

Uro rundt den tridentinske messen

Da pave Benedict i fjor gjennom et *motu proprio* åpnet for bruk av den gamle ritus, den tridentinske messe, medførte det en åpning for å gjeninnføre teologisk tenkning som mange trodde at vi hadde lagt bak oss i og

med Det annet Vatikankonsil. Mange har stilt seg uforstående både til at latin skal brukes som messespråk og til at presten skal vende seg mot øst, det vil si vekk fra menigheten, i bønn og lovprisning. Vi er blitt vant til å tenke at vi skal leve med i messen både med følelser og fornuft. Da er det godt at den feires på vårt morsmål. Videre har vi blitt vant til at prest og menighet i fellesskap feirer nattverden rundt alterbordet slik Jesus satt med sine disipler rundt bordet under innstiftelsen av denne hellige handling. Derfor virker det underlig om presten igjen skal vende seg bort fra oss.

Men vi kunne kanskje tåle både prestens rygg og et uforståelig språk. Det dreier seg faktisk om så mye mer. En hendelse i katedralen i Cardiff, Storbritannia, i mai i år kan illustrere noe:

Messen skulle feires etter den tridentinske ritus, men måtte avlyses. Årsaken var at en av de faste altertjenerne, en 22 år gammel kvinnelig student i astrofysikk, møtte opp som vanlig for å gjøre sin tjeneste. De som arrangerte den tridentinske messen, kunne ikke akseptere en kvinne ved alteret. Soknepresten nektet å sende henne vekk. John Medlin, leder av The Latin Mass Society (LMS) hevdet at det ville være uforenlig med rubrikkene til den tridentinske messen å ha kvinner ved alteret, og at det var LMS' holdning at dette ikke kan forekomme. Det endte med at messen ble feiret etter ordinær ritus, men på latin.

Dersom kvinner ikke kan delta ved alteret i den tridentinske messen, så representerer det et radikalt brudd med tenkningen omkring kvinner og menns tjeneste i kirken etter konsilet. På samme måte kan vi se det faktum at presten vender seg bort fra menigheten i den tridentinske ritus. Konsilet synliggjorde og understreket at prest og menighet feirer messe *sammen*. Lekfolk ble også deltakere i kirkens liv og liturgi ved at de kunne være lektorer og ekstraordinære kommunionsutdelere. Presten som vender seg bort fra menigheten og til Gud på menighetens vegne, understreker det motsatte, nemlig forskjellen mellom lekfolket og hierarkiet. Det er presten som feirer messen. Dette har med vårt syn på Kirken å gjøre. Det er likevel et poeng at det er

tradisjon for at presten vender seg mot øst, mot soloppgangen og Jesu gjenkomst.

Den tridentinske messen kan feires på dagligspråket, men dette ser ikke ut til å bli vanlig der denne feires. Det betyr at folk flest ikke vil kunne følge med i hele messen.

I juni ble den latinske messen feiret med pomp og prakt i Westminster Cathedral. I den anledning ga kardinal Darío Castrillón Hoyos et intervju til noen få utvalgte journalister, blant annet fra *The Tablet*. Her uttrykte han at det var hans håp at katolikker i hele England og Wales skulle få anledning til å gå til søndagsmesse etter den tridentinske ritus. De som ikke kjenner denne formen, må få katekese for å forstå den og lære å verdsette den, sa han. Han hevdet videre at den gregorianske messen, som han kaller den tridentinske ritus, representerer noe progressivt fordi den gir mennesker en ny mulighet til stillhet og kontemplasjon. Messens offerhandling er viktigere enn fellesskapsaspekt i måltidet, fortsatte han. Vi blir frelst ved offeret, ikke som fellesskap. Vi synger fordi vi er et fellesskap, og vi feirer fordi vi er et fellesskap, men vi er stille fordi vi står overfor mysteriet. Den nye ritus kan også uttrykke høytid og tilbedelse, men i følge Hoyos, har det vært så mye misbruk av den nye formen at mange mennesker forlater Kirken. Og barn lærer ikke hvordan de skal nærme seg det hellige i tilbedelse. Han innrømmet at den nye ritus, som er tilpasset en ny tid og dens behov for kommunikasjon, også har sine gode sider. Men nå har altså paven funnet tiden inne til at den nye ritus kan feires ved siden av den gamle. Slik kan vi verdsette både den gamle og den nye, sa han. Og holdt fast på at den gamle ritus kan hjelpe oss til å ta vår kristne identitet på alvor.

For mange av oss er dette underlig tale. Men kanskje skal vi ta det med fatning. Den nye liturgien er bare 45 år gammel.

Å bytte ut den ordinære messen med den tridentinske er altså mer enn et spørsmål om hvilken vei presten skal stå eller om latin. Det er et spørsmål om ekklesiologi heller enn om liturgi. Dette understrekes av Keith F. Pecklers SJ, professor i liturgi ved Gregoriana i Rom i et innlegg i *The Tablet*. Han minner om at

det alltid har tatt tid å implementere det som er nytt etter et konsil. Både etter Nicea og Kalcedonia var det stor uro i Kirken i lang tid. Og den tridentinske messen ble heller ikke bare godt mottatt i sin tid. Professor Pecklers sier at Kirken i Frankrike motarbeidet den tridentinske messen til langt ut på 1800-tallet, og i det tyske bispedømmet Münster ble den ikke innført før i 1890, det vil si 320 år etter konsilet i Trent!

Kardinal Hoyos i Westminster med skrud som er en renessansefyrste verdig.

Kirken har levd med ulike liturgier opp igjennom historien, og det er ingen grunn til å tro at den messen vi bruker i dag, enten den feires på latin eller på folkespråket, skal bli stående som den endegyldige form på messen til alle tider.

De sentrale elementer i messen, Ordet og eukaristien, kan ikke rokkes ved, men form og perspektiver har gjennomgått mange endringer gjennom snart 2000 år. Utfordringen er til enhver tid å finne den form som er mest mulig autentisk og samtidig naturlig for mennesker som lever i den aktuelle kultur.

De fleste av oss er lykkelige og takknemlige for den nye liturgien som Det annet Vatikankonsil og pave Paul VI ga oss. Den gir rom for takk og tilbedelse, fellesskap i bønn og lovprisning, og stillhet foran nattverdens gave og mysterium. Her kjenner vi duften av det hellige. Her er det godt å være for Guds folk på vandring mot evigheten.

Ahu

Vårseminaret 08

til *Akademiet* Også vi er kirken falt denne gang sammen med et annet viktig arrangement i Oslo, men drøyt 40 mennesker fant likevel veien til St. Sunniva skole for å lytte til foredrag og delta i samtaler om Kirkens forhold til sin samtid. Det ble en utrolig spennende dag. Nedenfor følger noen notater fra dagens hovedinnlegg.

1. To unge katolikkers perspektiv på Kirken i dag

Først ute var to ungdommer fra NUK, Jardar Maatje og Camilla Cselényi. Jardar er leder for distrikt Oslo av **NUK** og Camilla sitter i styret for **Unge Voksne**.

De to snakket om hvor vidt Kirken oppfattes som attraktiv eller ikke attraktiv for katolske tenåringer.

Blant de attraktive sidene ved Kirken og dens liv framholdt de at Kirken framstår som et fast holdepunkt i en flyktig verden. Kirken er også både et fellesskap og et frihetens rom for den enkelte. Her er det både *jeg* og *vi* i forhold til Gud. I kirken fungerer et helhetlig syn på mennesket. Kropp og sjel og tanke tas med inn i kirken og de unge møtes av et konsistent syn på mennesket. Videre er kirken et sted for åndelighet, og den oppleves som fascinerende i seg selv med sine helgener, martyrer, hierarki og sosialt og kulturelt mangfold.

På den mindre attraktive siden finner man en messe som er uforståelig, prester som er språklig svake (norskkunnskaper), en fellesskapstanke som til tider føles bindende og begrensende. Dessuten er det mange aktiviteter som trekker de unge i andre retninger. Og de må jobbe og tjene penger. De unge opplever tidens relativisme, og hører at min tro er like god som din. Kirkens stemme høres ikke godt gjennom støyen i samfunnet. Menighetene gir lite rom for ungdom. De oppleves som tunge og trøtte. Flertallet som deltar er mellom 45 år og døden. Kirkekaffen er et satt fenomen for de eldre. Ungdomsarbeid er ofte lavt prioritert. Foreldrene synes ikke særlig engasjert i å snakke med sine barn om troen. De følger sine

barn til katekese og henter dem igjen, men ellers lite. Mange foreldre er usikre på sin egen tro og har lettere for å snakke om meninger enn om troen.

Kirken er noe som befinner seg på avstand fra det daglige liv. De kirkelige institusjonene i samfunnet er borte. Kirkens moralsyn er vanskelig å etterleve, særlig når det gjelder seksualmoral, bioteknologi og lignende. Kirken oppfattes av unge katolikker som gammeldags. Dessuten er det lang vei til kirken, og ikke alle orker å reise så langt for å komme til messe.

Utenfra betraktes Kirken på to måter. Det sekularistiske synet er at Kirken er sentral, kulturskapende, humaniserende, god på nødhjelp, fredelig sameksistens, likhet og rettferdighet. Det kritiske synet ser på kirken som en organisasjon som undertrykker annerledes tenkende, seksuelle minoriteter, kvinner etc. Den bidrar til å holde de fattige nede.

Spørsmålet er hvordan Kirken bør være for å nå fram til sine unge. For det første må foreldrene snakke med sine barn om troen. Dernest må menighetene integrere ungdommen mye bedre. De må engasjeres og få oppgaver. Presten må også engasjere seg mye mer for ungdommen. Og de unge må føle at troen ikke er firkantet selv om kirken er det. Og Kirken må være tydelig og også snakke om de vanskelige tingene.

2. Teologi i endring

Professor dr.theol. Ola Tjørhom åpnet sitt foredrag om nyere katolsk teologi med et sitat fra Gertrud von Le Fort: Wer nicht an die Kirche leidet, liebt sie nicht – den som ikke lider på grunn av kirken, elsker den ikke. Og han fortsatte:

Det finnes et mangfold av tanker i Kirken. Dette mangfoldet er en gave, en ressurs. Men det medfører at vi ikke alltid kan få det som vi vil. Derfor kreves det sjenerøsitet i kirken.

Katolsk teologi har hatt en voldsom utvikling fra ca 1900 og fram til i dag. Siste del av 1800-tallet var dominert av en massiv antimodernistisk tenkning, både når det gjaldt kultur, samfunn og teologi. Kirken framsto som motstander av det meste og sa lite om positive trekk i tiden. Den forskanset seg og fikk sekterske trekk. Den ble det motsatte av *katolsk*.

Teologisk dominerte en stivbeint nyskolastikk eller nythomisme som bare ga mening internt i hierarkiet. Et monarkisk syn på pavens funksjon førte til dogmet om hans ufeilbarlighet på Det første Vatikankonsil. Tiden var også preget av en geistlig allianse med de deler av lekfolket som sto for en tilbakeskuende "betongkatolisisme".

Teologien ble angstbitersk i en tid da resten av samfunnet var mer kreativt enn på lenge. Det kom en rekke antimodernistiske uttalelser, særlig fra 1850 til 1920. Man kjempet mot moderne kunst og kultur på en nærmest populistisk måte. Antimodernisteden, hvor alle i kirkelig tjeneste måtte sverge på å ta avstand fra modernismen, var i bruk til nærmere 1970!

Men kreativiteten i samfunn og kultur fikk langsomt innpass i Kirken. Man kan si at

verden hjalp Kirken. Den hadde noe å lære Kirken, og Kirken begynte å høre etter.

I denne tiden oppsto Bibelbevegelsen, som startet blant protestantene. Bibelens dynamiske perspektiv ble gjenopptaget i Kirken og ble et korrektiv til den logisk stivbeinte nythomismen. Samtidig kom en liturgibevegelse som fikk særlig innpass blant unge katolikker. Man begynte å se på gudstjenestefeiringen på en ny måte. Fokus ble forflyttet fra den geistlige og over til Guds folk som sammen feiret messen. Det utviklet seg et ønske om å gå tilbake til kildene. Ikke retrospektivt, men som vei til fornyelse og frigjøring.

Den økumeniske bevegelse fikk vind i seilene i begynnelsen av forrige århundre. Hierarkiet tok avstand fra økumenikken, men sa etter hvert JA til bønneuken for kristen enhet. Dette førte til at kristne fra ulike leire fikk kontakt

med hverandre og knyttet vennskapsbånd. De oppdaget at alle hadde noe å lære av hverandre.

Tiden fra 1930 til 1960 ble en kreativ tid i katolsk teologi. Den nye franske teologi, "Nouvelle theologie" ble båret fram av folk som Blondel, Lubac og Congar. Deres kirketenkning tok ikke utgangspunkt i hierarkiet, men i eukaristien. De ble også bærere av en ny katolsk humanisme som fikk betydning for kunstnere, forfattere og hele kulturlivet. I Tyskland stilte Joseph Lortz for første gang spørsmålet om reformasjonen kanskje likevel ikke var så ille. Framstående teologer i denne tiden var for eksempel Karl Rahner, Hans Küng og Joseph Ratzinger. På en måte kan en si at Det annet Vatikankonsil kom som dalende fra himmelen – som en stor overraskelse, og likevel var det forberedt da Johannes XXIII kalte det sammen. Paul VI ble den første – og så langt kanskje eneste – moderne pave.

Kirkens selvforståelse ble endret under konsilet. Kirken som Guds folk på vandring, Kirken som et eukaristisk fellesskap, *communio*, og Kirken i verden ble sentrale tema på konsilet. Embetstenkningen ble fornyet. Legfolket fikk en ny rolle. De spiller en avgjørende rolle i Kirken. Kirken ledes av paven sammen med bispekollegiet, og biskopene er bindeleddet mellom sentral - og lokalkirken. Økumenikk ble akseptert. Forholdet til andre kirker og religioner ble åpnere. Det ble slått fast at Den hellige Ånd gjør bruk av andre kirker til folks frelse. Enhetsarbeid blir sett på som en del av vår tro. Men konsilet åpner også for et nytt forhold til andre religioner og til den sekulære verden. *Gaudium et Spes* bør leses jevnlig, sa Tjørhom.

Etter konsilet kom et begynnende oppbrudd fra Kirkens eurosentrisme. Den europeiske teologi blir nå supplert av asiatisk, afrikansk og latinamerikansk teologi. Frigjøringssteologien kokte etter hvert bort i kålen på grunn av politisering både i Vatikanet og i Latin-Amerika. Men vi har tatt med oss videre det faktum at folket hører med blant teologiens subjekter, og at Gud har en særlig omsorg for de fattige og svake.

Hvordan har det gått etter konsilet? Økumenikken hadde lenge framgang. Det har vært en læremessig tilnærming som ingen

hadde drømt om. Det har vært dialog om blant annet nattverden. Liturgiske impulser førte til Paul VI's messe som vanligvis blir feiret på folkespråket. Den er på mange måter mer autentisk enn den tridentinske messen (til tross for motstand blant de meget konservative). Men konsilresepsjonen viste også at mange følte engstelse for det nye. Hovedfornemmelsen var likevel en følelse av befrielse og fornyelse.

I dag spiller konsilet dessverre en mye mer beskjeden rolle. Det trues på to fronter: Det glemmes og det bekjempes. Men konsilets avgjørelser er offisiell kirkelære og må kjempes for.

Blant negative ting som har skjedd kan nevnes at bispekollegialiteten er blitt svakere og det samme gjelder lokalkirkenes stilling. Både Johannes Paul II og Benedikt XVI representerer her et stykke på vei gammel romersk sentralisme.

Den tridentinske messen er blitt tillatt brukt og biskopene har lite de skulle ha sagt i den anledning. Samarbeidet mellom læreembetet (magisteriet) og teologene har blitt stadig vanskeligere.

Det kommer lite kreativ teologi fra katolsk hold i dag. Det virker som læreembetet er engstelig for nytenkning. Ukritisk forsvar av paven har blitt et omkvad. Hierarkiet har aldri gjort noe feil. Og det er tendenser til ny antimodernisme. Den sjenerøsitet som er det katolske prosjekt, mangler. Den tyske filosofen Habermas ser mulighet for positive bidrag fra Den katolske kirke i et globaliserings-perspektiv, men Kirken snakker katolsk kaudervelsk og blir ikke forstått.

Det er en stor utfordring i dag å bidra til å videreføre arven fra Det annet Vatikankonsil, sier Tjørhom: - At det er Guds folk som er Kirken. - Og at bispekollegialiteten må gjenopprettes, særlig av hensyn til lokalkirkene. - Pavens universelle jurisdiksjon må revurderes. - Subsidiaritetsprinsippet må styrkes. - Diakonatet må oppgraderes og bør åpnes for kvinner. - Det må også skapes aksept for kritikk. Kritikk er ikke illojalt, men et uttrykk for kjærlighet. Uten kritikk - ingen utvikling. Innenfor deler av dagens katolisisme, også her til lands, reageres det med tilnærmet hysteri på kritiske impulser. Viljen til å gå inn i konstruktiv selvkritisk refleksjon er kanskje det jeg savner aller mest fra Den norske kirke, sier Tjørhom, og fortsetter:

Det sentrale i kirkens liv må vise det rause, storslagne og sjenerøse i evangeliet om at Gud ble menneske.

Eukaristien er det som skaper kirken. Kan det skisseres mellomløsninger som peker fram mot endelig enhet med felleskommunion? Kan ektefeller i blandede ekteskap få felles kommunion?

Her er mye å gripe fatt i.

3. Seminarets tredje foredrag

ble holdt av dr. theol Tomas Orylski fra Lunds Universitet, lektor ved Newmaninstituttet i Uppsala og studentprest i Göteborg. Hans tema var:

Hvordan kan Kirken reformulere sitt budskap for å nå dagens mennesker i Vesten?

Det ble et særdeles spennende og utfordrende foredrag som vi vil gjengi i sin helhet i neste nummer av Nyhetsbladet.

Ahu

Humanae Vitae i 40 år

Mange katolske kristne hadde håpet og forventet at pave Benedict skulle løse opp forbudet mot kunstige prevensjonsmidler til 40års jubileet for Humanae Vitae. Slik gikk det ikke. I stedet valgte han å opprettholde forbudet og å lovprise sin forgjengers ensyklika om samliv og seksualitet. Dette representerer et syn på menneskelig seksualitet som forutsetter at alle samleier til en hver tid skal være åpne for unnfangelse av nytt liv. Men dette kan ikke være hele sannheten om den menneskelige seksualitet. Seksualitet er riktignok en forutsetning for barn, men den har også en verdi som er like tungtveiende. Den bidrar til å utdype og befeste den kjærlighet som to mennesker har til hverandre. Den er spontan og full av glede og hengivelse. Riktig bruk av prevensjon kan gjøre kjærlighetslivet rikt.

Det er mye å si om vår tids seksualitet. Prevensjonsmidler har gjort mange slags seksuell atferd mulig. Ikke alt er av det gode. Men at noe blir misbrukt, kan aldri være et argument mot fornuftig bruk. Vi kjører bil selv om mange dør i trafikken, vi drikker vin selv om noen blir alkoholiserter. Og vi griper inn i naturens gang ved å bruke medisiner som forhindrer en tidlig død. Katolikker i hele den vestlige verden har tatt i bruk ulike prevensjonsmidler fordi det kjennes naturlig og riktig. Det store spørsmålet er selvsagt hvilken betydning det kan få for Kirken på lengre sikt at magisteriet opprettholder en lære som ikke stemmer med vanlige troendes erfaringer og tro. *National Catholic Reporter* i Washington hadde en heller krass avslutning på sin lederartikkel omkring disse spørsmålene nylig:

Repeated U.S. surveys find that Catholics regard church teachings on sexual morality increasingly out of sync with their lived experience and their understanding of love and intimacy. They knew and still know that sex between husband and wife is capable of creating far more than new humans. They also know their gay sons and daughters are not disordered. The surveys have confirmed Rome's worst fears, causing at times even more thunderous condemnations that have failed to win many converts. So the cycle of dysfunction and disbelief continues.

National Catholic Reporter, July 25, 2008

ahu

Katolsk seksualitet i Storbritannia

I vår kom den offisielle statistikken over inngåtte ekteskap i Storbritannia i 2007. Den viser at blant alle som har inngått katolsk ekteskap, var 70 % samboere før de giftet seg (registrert med felles adresse året før).

The Tablet har med hjelp fra St. Edmund's College, Universitetet i Cambridge, utført en spørreundersøkelse blant praktiserende katolikker om deres syn på ulike etiske utfordringer, blant annet seksualitet. Undersøkelsen ble publisert i The Tablet 19. og 26. Juli. 1500 praktiserende katolikker ble intervjuet.

Undersøkelsen viser at nøyaktig 40 år etter *Humanae Vitae*, er dokumentets innhold praktisk talt ukjent blant de aller fleste. Nesten halvparten av de spurte hadde aldri hørt om det, men et flertall kjente til Kirkens holdning til kunstig prevensjon og mente at denne burde endres. Et stort flertall av de

spurte brukte ulike prevensjonsmidler. Kondom og piller var mest utbredt. 9 % ville ikke bruke kondom fordi de mente det var galt. I aldersgruppen 18-45 år sa drøyt 80 % at de hadde brukt eller kunne tenke seg å bruke pillen eller kondom. Et relativt høyt antall nøytrale svar (*Vet ikke*) viste seg å komme fra immigranter, folk med lav utdanning eller med kjennskap til Kirkens lære. Det kan i noen tilfelle skyldes en motstand mot å snakke om disse tingene.

Mer enn halvparten av de voksne mellom 18 og 45 år hadde bodd sammen før de giftet seg. En majoritet ville ikke drøfte bruk av prevensjon og familiens størrelse med sin prest. 93 % av de spurte mente at sex i ekteskapet ikke bare handlet om å få barn, men også om å uttrykke kjærlighet til hverandre. 95 % mente at mor og far bør spille like stor rolle i oppdragelsen av barna.

88 % var enige i at ekteskapet er et livslangt prosjekt til tross for vanskeligheter. Men samtidig sier 71 % at separasjon eller skilsmisse er bedre enn et ulykkelig ekteskap mellom mennesker som ikke passer sammen (18 % *Vet ikke*). 47 % mente at Kirken bør godta skilsmisse og gjengifte (27 % *Vet ikke*), og 70 % mente at skilte og gjengifte ikke burde ekskluderes fra kommunionen (15 % *Vet ikke*).

Når det gjaldt homofili, så mente 36 % at homofile som lever i samboerskap bør aksepteres som del av kirkefellesskapet (29 % *Vet ikke*).

Samtidig som et flertall av katolske kristne i Storbritannia synes å være på kant med Kirkens lære i spørsmål som angår seksualitet, sier 76 % at de ser til Kirken for veiledning i moralske spørsmål. Ekteskapet som et livslangt samliv har sterk støtte, men samtidig mener altså 70 % at skilte som har giftet seg igjen, må få del i alterets sakrament.

Det er grunn til å tro at denne undersøkelsen kunne vært hentet fra et hvilket som helst land i Vesten (men ikke nødvendigvis fra alle andre deler av verden). Svarene som de troende gir, er et gjensvar til pave Benedict som har bekreftet sine forgjengeres syn på den menneskelige seksualitet. Guds folk godtar det helt enkelt ikke. Lytter den hellige Far?

ahu

Brød for verden

Om å fremme mirakler ...

Preken over Matteus 14.13-21.

Fr. Joseph Mulvin op

I denne stund sliter millioner av mennesker med fattigdom og sult. Hvorfor tar ikke en kjærlig Gud affære og øver et mirakel, slik at de sultende får mat?

Jeg husker historien om en mann som raste mot Herren og sa: "Hvordan kan du tillate at folk sulter? Hvorfor gjør du ikke noe?" Da svarte Gud: "Men jeg gjør noe; jeg har jo sendt deg!"

Vi er alle sendt av Gud. Vi har alle et ansvar for å avhjelpe nøden i verden, både den materielle og den åndelige.

Gud trenger oss, for vi er hans redskaper. Dette kommer tydelig frem i dagens evangelium. Disiplene nærmest forlanger at Jesus skal foreta seg noe med den sultne folkemengden som har sittet og lyttet til hans ord hele dagen, langt borte fra nærmeste by. Men, overraskende nok, sier han: "Dere kan selv gi dem mat." Disiplene forsto ikke en tøddel av Jesu svar. Det eneste som var for hånden, var fem brød og to fisker, så hvordan i all verden skulle de kunne mette hele forsamlingen?

Hvis vi tenker oss om, befinner vi oss i akkurat samme situasjon. Fattigdom og sult er så påtrengende til stede i verden i dag at vi, som klart innser vår begrensning, bare har lyst til å si: "Det lille jeg kan avse, strekker ikke til likevel." En slik tankegang fører til at vi stivner i passivitet og overlater til andre, dem med bedre midler, å påta seg ansvaret.

Derfor er det om å gjøre at vi skjønner at Jesus i dagens evangelium oppfordrer oss til å skue bakenfor det som kan synes mulig. Han ber oss gi det vi måtte ha til Ham som gjør alle ting mulig. Jesus sier: "Uansett hva du gir, så er det tilstrekkelig. Kom med det, og så skal jeg gjøre resten!"

Kanskje det eneste du kan gjøre er å be for verdens hungrende folk og for dem som prøver å mette dem. Du kan be Gud om å åpne hjertene til dem som har mer enn de trenger, slik at de innser at de må dele med

dem som ikke har noe. Uansett hva du har eller hva du er i stand til å gjøre, så gi din gave til Jesus og la ham utrette miraklet. Jeg er overbevist om at mye av det som skjer av godt i verden i dag, skyldes stille bønn fra ukjente medmennesker.

Ekte, autentisk bønn forener oss ikke bare med Gud, men også med Guds folk – særlig med dem som har det vanskelig. Det er umulig å møte Gud og ikke bli beveget til medlidenhet med dem som lider.

Matteus beskriver brødunderet med nøyaktig de samme ordene som presten bruker under forvandlingen i messen. Han sier at Jesus "tok brødet, velsignet det, brøt brødet og ga det til sine disipler". Beretningen knyttes enda sterkere til messen, ved det at Matteus ikke nevner hva Jesus foretok seg med fiskene.

I dag skal vi også mettes av alterets sakrament. Vi næres av Guds ord og Livets brød. Eukaristien lar oss smake Guds kjærlighet. Og beviset på at vi virkelig har mottatt hans kjærlighet, er vår vilje til å hjelpe andre.

Johannes Chrysostomos, en stor predikant fra det fjerde århundre, gjorde det klart for sine tilhørere at de som mottakere av den hellige kommunion, hadde et stort ansvar. Han sa: "Det er den samme Kristus som sa '*dette er mitt legeme*' som også sa '*du så meg sulten og ga meg ikke mat*'. Så fortsetter Chrysostomos: "Hva gagn er det i å sette gyldne kar på Kristi alter, når Han dør av sult? Gå først ut og mett dem som hunger, og så kan dere komme til hans bord".

Som jeg nettopp sa, må vi ikke undervurdere betydningen av hva vi kan gjøre, selv om vi mener at det er lite. Evangeliet i dag forklarer oss at selv den minste gave kan bli uendelig rik, når vi legger den i Guds hånd.

Smånytt fra verdenskirken

I **Finland** har biskopen gått av. Han sier selv i en pressemelding at han ikke kan forsvare å være biskop i en kirke som har så ekstremt dårlig økonomi som Kirken i Finland. Det har lenge vært kjent at biskopen har hatt betydelige samarbeidsproblemer innad i Kirken.

Kirken i **Irland** strever med rekruttering til prestekallet og mange andre ting. Det har kommet forslag om at Kirken må gjeninnføre en årlig samling (assembly) av prester. De som møter, bør være valgt av sine prestekolleger og ikke oppnevnt av biskopen. Hensikten er å drøfte dagens utfordringer og komme fram til forpliktende handlingsplaner. Det nytter ikke bare å snakke, sier Dame Nuala O'Loan som lanserte forslaget. Noen må få myndighet til å ta ansvar. En biskop har ønsket forslaget forsiktig velkommen, men uttrykker engstelse for at et slikt prestemøte kunne komme til å diskutere ting som er helt utenfor prestenes innflytelse, f. eks. spørsmål om kvinneprester eller opphevelse av sølibatet.

Kirken fungerer ikke optimalt. Irland har 75 % av antall katolikker i Østerrike, men de har nesten tre ganger så mange biskoper og dobbelt så mange bispedømmer. I dag er det drøyt 4000 prester i Irland. I 2028 viser beregninger at det vil være 1500. Det er mye frustrasjon rundt den manglende kirkelige effektivitet.

Erkebiskop Diarmuid Martin har overlatt en av de rikeste og mest sentrale menighetene i Dublin til *Opus Dei*. Årsaken skal være problemer med å skaffe prester. I følge *The Irish Times* ble menigheten ikke varslet om overtakelsen før en uke før den skjedde den første september. Det har forårsaket forskrekkelse og usikkerhet.

I **Italia** har en prest i følge *The Tablet*, nektet å vie et par som ikke kunne få barn. Årsaken var at mannen hadde vært utsatt for en bilulykke. Paret ble viet borgerlig.

Wir sind Kirche i **Tyskland** avholder i høst en konferanse i München i forkant av bispesynoden i Roma i oktober. Synoden skal drøfte Skriftens betydning i Kirkens liv og misjon. Våre tyske kolleger ønsker å utarbeide et forslag til synoden om kvinners plass i Kirkens misjon.

Wir sind Kirche markerer også Paulusåret. På hjemmesiden deres framheves at Paulus' budskap, evangeliet, er et budskap om **befrielse**: "Til frihet har Kristus frigjort oss" (Gal 5,1). Og i Kristus får menneskene en ny eksistens: "Her er ikke jøde eller greker, her er ikke slave eller fri, her er ikke mann og kvinne. Dere er alle én i Kristus Jesus." (Gal 3,28)

Noen kjernepunkter hos Paulus:

- * Paulus ser Kirken som virkeliggjort i lokalmenigheten (1 Kor 1, 1-2; 2 Kor 1,1).
 - * Kirken er overalt hvor Kristustroende er samlet (1 Kor 11, 17-22).
 - * Troens kirkelige dimensjon kommer først og fremst til uttrykk gjennom sakramentene dåp og eukaristi (1 Kor 10, 16 f, 11; 17-34; 12,12-13).
 - * Paulus har sin autoritet og sitt oppdrag til å forkynne og overbevise fra Kristus (1 Kor 9,2; 2 Kor 2,14 – 7,4; 10-13).
 - * For Paulus finnes det ikke noe kirkelig embete, men en rekke tjenester som ivaretar lære- og ledelsesfunksjoner i lokalmenighetene, og disse er åpne både for kvinner og menn (1 Tess 5, 12 f; Fil 1, 1; 1 Kor 11,4 f; 12,28; 16, 15 f; Rom 16)
- (Hentet fra www.wir-sind-kirche.de/)

I 2007 ble forøvrig *Wir sind Kirche* tildelt Det internasjonale Paulusforbundets kulturpris for sitt arbeid for fornyelse i Den katolske kirke.

En gledelig nyhet fra **Vatikanet** er at det til høstens bispesynode også er innkalt kvinnelige spesialister. Ved tidligere synoder har det praktisk talt bare vært innkalt menn. I år er det i følge *The Tablet* 15 % kvinner. Så regner vi med 50 % neste gang.

Nytt fra **Spania**, se side 18.

Til ettertanke

Mange nye katolikker kjenner en intens glede over å være tatt opp i Kirkens fulle fellesskap. De kommer til messe og forsøker å finne sin plass. Imidlertid viser det seg at et høyt antall konvertitter etter en stund forsvinner. De bare glir ut.

Dette er en oppfordring til alle oss som er med i OVEK om å ta medansvar for å ta godt imot konvertittene. Det dreier seg om å hilse på dem, snakke med dem, invitere dem inn i etablerte sammenhenger, og hjelpe dem til å føle seg som en del av det fellesskapet. Det gjelder forresten ikke bare konvertitter. Det hender ikke sjelden at gamle katolikker får Kirken på avstand en tid. Det kan være mange grunner til det. Men så dukker de kanskje opp igjen. Da gjelder det at de blir tatt i mot med respekt og glede, og at de får støtte og inspirasjon til å komme videre inn i fellesskapet.

Det er noe rart med det kristne fellesskapet. Det beror ikke på menneskelig vennskap. Vennskap er en gave som daler ned til oss når vi treffer mennesker som berører oss på en spesiell måte, som likner litt på oss selv. Det kristne fellesskapet går utenpå vennskap. Det er vevet av et annet materiale. Trådene i veven heter respekt og omtanke, ansvar og medfølelse. Vi er kalt til å bære hverandres byrder og til å støtte og oppmuntre hverandre. Moralisme? Nei, da. Det er en gave fra Gud til alle troende. Paulus sier det slik: *Åndens frukt er kjærlighet, glede, fred, overbærenhet, vennlighet, godhet, trofasthet, ydmykhet og selvbeherskels.* (Gal 5, 20). Menneskelig vennskap er godt, men det kan føles ekskluderende. Vi som er venner, holder sammen. De som ikke er en av oss, er utenfor. Det kristne fellesskap er annerledes. Her er alle innenfor. Og attpåtil er det åpent i begge ender. Snakk om muligheter ...

Spania og Latin-Amerika

Den spanske hovedstadsavisen *El País* hadde den 30. august i år en lengre artikkel om framveksten av evangeliske kirker i Latin-Amerika og Spania. Artikkelen bygget dels på offentlig statistikk og dels på intervjuer med både evangeliske og katolske ledere og teologer. Spania har en svært spesiell kirkehistorie. Den vil *Nyhetsbladet* komme tilbake til i et senere nummer. Her refereres **noen hovedpunkter fra artikkelen**:

Det kommer hundrevis av nye evangeliske kirker til Spania sammen med alle immigrantene fra Latin-Amerika. Der (i Latin-Amerika) forsterker pluralismen seg i stadig økende tempo. De evangeliske kirkene har tatt i bruk moderne markedsføring og kommunikasjonsmidler i sitt arbeid. Avisa sier at det nå er mellom 10 og 20 % protestanter i Sør-Amerika, og mellom 20 og 30 % i Mellom-Amerika, antakelig over 30 % i Guatemala.

Mange av de unge evangeliske kirkene er pentekostale og meget konservative, noen er fundamentalistiske. De framstår som hurtig voksende massebevegelser, og de er i gang med å eksportere pastorer. De har i følge avisens kilder ca 9 000 misjonærer rundt omkring i verden. 4000 av dem arbeider i Asia, Afrika og Øst-Europa. De siste 10-15 årene, sier *El País*, er en rekke nye kirker etablert i Spania som et resultat av den protestantiske virksomheten i Latin-Amerika. For immigrantene er det viktig å ha en kjent religiøs tilhørighet i den krevende omstillingen til et liv i Spania.

De evangeliske kristne i Latin-Amerika er i stor grad mennesker med relativt lav utdannelse og lav sosioøkonomisk bakgrunn. Det finnes unntak, men de fleste kommer fra slumområder, fattige strøk eller lavere middelklasse. I de evangeliske kirkene har de opplevd varme, fellesskap, glede og menneskeverd. I motsetning til disse forsamlingene sier de gjerne at den katolske messen føles kald og upersonlig. De evangeliske pastorene oppleves som personlige og omsorgsfulle, de katolske som

fjerne og upersonlige. De evangeliske er selvlærte og entusiastiske, de katolske er høyt utdannete og formelle.

Videre viser det seg at de områdene som blir preget av en evangelisk kirke, ofte får en positiv utvikling. Folk lærer å lese, de lærer å respektere sine kvinner, og de får en arbeidsmoral som fører til økonomisk velstand, hevder en professor i protestantisk teologi. Kirkene driver også et meget aktivt ungdomsarbeid.

Mange som kommer fra Latin-Amerika til Spania, er ikke evangeliske. Men når de blir proletarisert og fremmedgjort i sitt nye hjemland, er veien kort til en evangelisk kirke med alle dens følelsesmessige kvaliteter. Andre mister troen.

I Spania er det i dag om lag 2600 evangeliske kirker hvorav 2100 er registrerte i et frikirkeforbund. Hvem som helst kan starte en ny kirke. Dette oppleves som et problem også av protestantene som ser at det kan ligge ulike motiv bak kirkedannelsene. Blant annet ser det ut til at penger og pengeinnsamlinger kan spille en rolle. Men i frihetens navn kan man ikke nekte noen å starte opp, sies det.

Vatikanet omtaler i følge *El País* det som skjer som en "ustoppelig blødning", og snakker om "aggressiv proselyttisering".

Ahu

Fra en evangelisk ungdomssamling i Ecuador (normisjon.no)

Kjære lesere!

Det er ikke uten en viss spenning jeg nå slipper fra meg mitt første nummer av Nyhetsbrevet. Det er ingen spøk å overta som redaktør etter Baby Johannesen! Derfor håper jeg at dere vil gi litt tilbakemelding på bladet. Jeg er takknemlig for både ros og ris som kan bidra til at bladet blir bedre neste gang.

Aller mest ville det glede meg om det kom innlegg til bladet fra dere. Det kan være en kommentar til noe i dette nummeret, eller en anbefaling av en bok dere har lest, eller kanskje en opplevelse dere har hatt. Det hadde vært så fint om bladet ikke bare ble en informasjonskanal fra styret til medlemmene, men også fra medlemmene til styret og medlemmene imellom.

Dette nummeret er sterkt preget av høstens årsmøte. Der skal viktige ting drøftes. Videre har vi med referat fra to av foredragene på forrige seminar, og informasjon om de kommende.

Som dere vil se har vi tatt opp utfordringen fra pave Benedikt om å bruke dette året til å bli bedre kjent med apostelen Paulus. Det kan bli spennende.

Vi er derimot ikke like begeistret for pавens bekreftelse av alle sider ved Humanae Vitae. Men her viser en undersøkelse fra England at de troende har tatt saken i egne hender.

Ellers håper jeg at dere finner noe for en hver smak. Selv er jeg svak for prekenen til fr. Mulvin: Brød for verden.

Mange av dere kjenner meg ikke, så jeg vil fortelle litt om hva jeg har drevet med. Jeg startet mitt yrkesliv som luthersk misjonær i Ecuador. Der ble jeg kjent både med førkonsiliær katolsk tenkning og med frigjøringssteologien i sin spede begynnelse. Det var spennende år. Senere har jeg arbeidet mange år i forlag, og deretter med lærerutdanning i universitets- og høyskolesystemet. Jeg var aktiv i Den norske kirke helt fram til jeg konverterte i 1990. Litt senere tok jeg kateketutdanning ved Pastoral-Center i København og har vært kateket i flere år. Nå har jeg så smått gått i gang med pensjonisttilværelsen og med katolske studier på Menighets-fakultetet. Jeg har to små hunder og spiller piano og blokkfløyte.

Og så har jeg altså fått det privilegium å arbeide med Nyhetsbrevet til OVEK for en stund.

Lykke til med lesingen! Og send oss noen ord, da!

Beste hilsen

Anne Helene Utgaard

Ha en god og vakker høst!

RETURADRESSE:

Også vi er Kirken,
c/o Torstein Seim, Vidars gt. 10 c,
0452 OSLO

Viktige endringer

Styret har utarbeidet et forslag til revisjon av OVEKs vedtekter og programdokument. Disse vil bli drøftet på årsmøtet. Forslagene finnes inne i bladet.

Vi håper at medlemmene tar seg tid til å studere begge forslagene grundig og kommer med sine synspunkter på årsmøtet.

**Vi sees på
årsmøte
og
seminar
15.
november.**

tema:

**Kristen tenkning
om natur og miljø**

www.ogsavierkirken.no